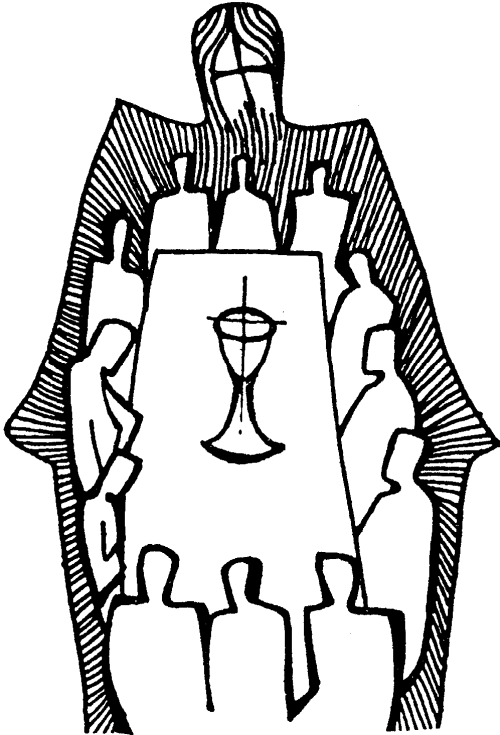

BELEIDSUITGANGSPUNTEN WERKVELD LITURGIE

(definitief concept d.d. 19 februari 2007)

*“De liturgie is het kloppend hart van de kerk,
niet haar denkende verstand.
De eredienst bevat geen mededelingen
of bewijsvoeringen omtrent het geloof
geen rationeel denkkader, geen theologisch traktaat;
zij is de neerslag van een andere menselijke kunde,
die van de verbeelding.”*

Herman Wegman

1. Liturgie, wat is dat?

We onderscheiden vier elementen, die wezenlijk zijn voor elke vorm van christelijke liturgie en die in een definitie verwoord moeten worden:

- a. **Gezamenlijkheid.** Voor liturgie moet je altijd minstens met z'n tweeën zijn. Liturgie vieren doe je samen. En er is actieve betrokkenheid nodig. De aanwezigen moeten zelf kunnen deelnemen. Liturgie nodigt deelnemers uit om zich in openheid voor de naaste met elkaar en met andere christengelovigen verbonden te voelen en met elkaar als gelovigen een gemeenschap te vormen. Deze gemeenschap gaat de begrenzing van de samengekomen groep te boven.
- b. **Contact met God in wederkerigheid.** Het kan op allerlei manieren en in velerlei vormen, maar altijd moet liturgie gericht staan op en ruimte bieden voor contact met God. In liturgie brengen wij onze verbondenheid met God en (ons verlangen naar en vertrouwen op) Gods verbondenheid met ons tot uitdrukking. We zoeken contact met God en we willen ontvankelijk zijn voor God. We stellen ons open voor God, doordat we bijvoorbeeld luisteren naar een bijbelverhaal of een andere tekst of doordat we de stilte benutten voor een innerlijk luisteren. En we geven antwoord aan God: door gebed (smeeek, dank, lof, eer, schuld) of door actie (collecte).
- c. **Doorwerking in het dagelijks leven:** liturgie is alleen echt liturgie, wanneer het de deelnemers iets doet: "je gaat anders weg uit een liturgische viering dan je er gekomen bent". Liturgie moet bemoedigen en uitdagen om in het leven van alledag goede christenen te zijn en de eigen talenten en mogelijkheden in te zetten ten behoeve van het welzijn van de naasten. Goede liturgie nodigt uit tot verdieping en verbetering van het christelijk leven.
- d. **Herkenbare structuur.** Wezenlijk voor liturgie is een structuur met herhaalbare vormgevingen (rituelen) en verwoordingen (teksten en gebeden). De christelijke traditie kan daarvoor een rijke bron zijn, maar vormgevingen en verwoordingen kunnen zich ook nieuw ontwikkelen.

Werkdefinitie:

Christelijke liturgie: een in een herkenbare structuur vormgegeven samenzijn van twee of meer mensen, die in gezamenlijkheid een wederkerig contact aangaan met de God, die in Jezus kenbaar geworden is en die daardoor komen tot verdieping en verbetering van hun op het welzijn van de naaste gerichte christelijk leven.

2. Liturgie, waarom?

In de Bonaventuraparochie vieren we liturgie, omdat we gehoor willen geven aan de oproep in het evangelie om vierend samen te komen om het heilshandelen van God in Jezus te gedenken (“Blijft dit doen om Mij te gedenken”, Lukas 22:19c). Liturgie in deze zin is een onmisbaar onderdeel is van kerkzijn in de rooms-katholieke traditie.

3. Liturgie, waartoe?

In de liturgie treden we in contact met God en gedenken we aan de hand van verhalen uit de Bijbel wat Jezus en de God die Hij zijn Vader noemde voor ons betekenen. We doen dit om onze gelovige relatie met God en onze verbondenheid als gelovigen met elkaar te versterken en ons te laten voeden tot een christelijke invulling van het leven van alle dag.

4. Liturgie, voor wie?

Bij de velen, die tot de parochie behoren, onderscheiden we gradaties van betrokkenheid bij kerk en liturgie. Sommigen horen bij de centrale kerngroep, die de parochie dagelijks aanstuurt. Anderen zijn vooral bij de kerk betrokken op voor hen belangrijke levensmomenten. Weer anderen zijn pas binnengekomen om kennis te nemen van kerk en geloof. En er zijn nog diverse andere gradaties van betrokkenheid. Daarbij ontwikkelt de mens zich tijdens zijn leven ook in gelovig opzicht: enerzijds in de verschillende levensfasen en anderzijds op de verschillende levensterreinen (gezin en relaties, school en werk, maatschappij en politiek en in cultuur en vrije tijd).

In het parochieel beleid rond de liturgie kiezen we ervoor om aan te sluiten bij en recht te doen aan de bestaande diversiteit aan geloofsbeleving en kerkbetrokkenheid. We zijn een open parochie, waar eenieder welkom is. En we willen ook in de liturgie zoveel mogelijk mensen kunnen aanspreken. Daartoe organiseren we (zoals de kerk dat in de loop van de eeuwen steeds heeft gedaan) een gevarieerd aanbod aan liturgische bijeenkomsten in en buiten het kerkgebouw, waarmee we inspelen op de verschillende gradaties van kerkbetrokkenheid, de diverse belangstellingssferen van de parochianen en op de specifieke vragen van verschillende leeftijdscategorieën.

5. Liturgie, met wie?

Wanneer wij mensen van vandaag willen aanspreken met een aantrekkelijk aanbod aan liturgie, dan vraagt dat om hoge kwaliteit en goede verzorging van dat aanbod. Daarbij wordt ons veel aangereikt vanuit de rijke joods-christelijke traditie. En tegelijkertijd is er ook ruimte voor vernieuwing en eigentijdse invulling.

Daadwerkelijk juist en effectief met de liturgie bezig zijn vraagt ook om een goede organisatiestructuur en een ter zake kundig kader. In dit beleidsplan is gekozen voor de volgende organisatorische invulling:

1. **Stuurgroep Liturgie:** het *beleidskader* wordt gevormd door de stuurgroep liturgie met het bij voorkeur uit haar midden aangewezen pastoraatgroepslid Liturgie. De stuurgroep helpt de profielhouder liturgie in het pastoraal team om bovenomschreven doelen en beleidsuitgangspunten en ondervermelde beleidsvoornemens te realiseren. Ze houdt het grote geheel van de liturgie in de gaten en begeleidt o.l.v. de profielhouder liturgie de ontwikkelingen op lange termijn. Het pastoraatgroepslid liturgie zorgt voor afstemming van de liturgie met de diaconie, het pastoraat, de catechese en het opbouwwerk. Dit gebeurt onder de begeleiding en de eindverantwoordelijkheid van het pastorale team. Leden van de stuurgroep moeten beschikken over gelovige inspiratie, voldoende vorming (bijvoorbeeld pastorale school) en een groot leervermogen.
2. **Werkgroepen:** naast en onder begeleiding en coördinatie van het *beleidskader* (de stuurgroep) functioneert het *projectkader, de werkgroepen*, die de diverse liturgische vieringen en projecten voorbereiden en/of actief betrokken zijn bij de uitvoering ervan. De werkgroepen hebben ieder een eigen taak. De taken van de werkgroepen worden omschreven in een nader te formuleren aanvulling op deze beleidsnotitie. Leden van werkgroepen dienen in staat te zijn om de organisatie van een liturgisch programma inhoudelijk en methodisch goed op te zetten en/of zorgvuldig uitvoering te geven aan hun taak binnen de liturgie. Werkgroepleden hebben daartoe een gedegen toerusting nodig. Onder de werkgroepen nemen de koorgroepen een bijzondere plaats in: naar best vermogen dragen zij zorg voor de muzikale invulling van de liturgie. Hun repertoirekeuze stemmen zij zoveel mogelijk af op de wensen van de werkgroepen en van hen die voorgaan in de liturgie.
3. **Ondersteuning:** naast *beleidskader* (stuurgroep) en *projectkader* (werkgroepen) is er het *doekader*. Dat wordt gevormd door mensen die praktische ondersteuning verlenen in de organisatie en uitvoering van de liturgie (drukken van boekjes, gastvrouw/heer zijn, koffiezetten,

kosten etc.). Het *doekader* is dienstbaar aan de werkgroepen en de stuurgroep en wordt aangestuurd en begeleid door de stuurgroep en de profielhouder liturgie.

4. **Kadervorming en toerusting:** Een goed verzorgd aanbod aan liturgie (met ook ruimte voor liturgische vernieuwing) is onmogelijk als dit niet door parochianen zelf gedragen wordt. Leden van stuurgroep en werkgroepen zullen ten behoeve van het zelf dragen van de liturgie voortdurend geschoold en nader toegerust moeten worden. Er zal kadervorming en toerusting moeten plaatsvinden op verschillende niveaus, zodat zij, die actief zijn in de liturgie, zich kunnen bezinnen en zich kunnen scholen.

Voor een nadere specificatie van de organisatiestructuur zij verder verwezen naar wat elders in het beleidsplan is aangegeven (pag.13-17).

6. Liturgie, hoe?

Parochianen, die liturgische taken op zich nemen, moeten zich gesteund kunnen weten door elkaar en door hen die voor het geheel van de parochie verantwoordelijk zijn. Daarom moeten er regelmatig momenten zijn, waarop betrokkenen bij de liturgie elkaar kunnen ontmoeten en hun werkzaamheden op elkaar kunnen afstemmen. Enkele malen per jaar, vooral rond de grote feesten, zal een overlegplatform liturgie noodzakelijk zijn. De stuurgroep heeft hier een initiërende en begeleidende taak. Om te voorkomen dat er een kloof ontstaat tussen de voortrekkers en 'het volk', is een goede communicatie met de brede gemeenschap van gelovigen van groot belang. Ook dit is een opdracht van de stuurgroep. Niet enkel zal zij kerkgangers informeren over achtergronden van het liturgisch beleid, zij zal mensen ook bewust maken van de mogelijkheden die de liturgie biedt.

Een andere taak van de stuurgroep is om duidelijkheid te creëren rond de inhoudelijke voorwaarden waaraan een liturgische viering moet voldoen. De stuurgroep zal een typologie opstellen van mogelijke en wenselijke liturgische vieringen en (waar nodig) zoeken naar mensen, die genoemde vieringen kunnen voorbereiden en verzorgen. De stuurgroep zal ook kijken naar de kwantitatieve voorwaarden voor de liturgie, zoals het kostenaspect en het minimaal aantal deelnemenden, dat het houden van een viering zinvol maakt.

Met een zekere regelmaat zal de stuurgroep evalueren of de gestelde beleidsdoelen gehaald worden.

7. Liturgie, waarmee?

Ten behoeve van het goed functioneren van de stuurgroep en de werkgroepen en ten behoeve van de organisatie van de parochiële liturgie in het algemeen zijn de volgende middelen nodig

- Materialen

Om stuurgroep en werkgroepen goed te kunnen laten functioneren moeten gepaste vergaderruimtes beschikbaar zijn en moet er voldoende actuele vakliteratuur voorhanden zijn. Ten behoeve van de liturgie zelf moet de (kerk)ruimte, waarin de liturgie plaatsvindt, voorzien zijn van alle materialen en middelen, die nodig zijn voor een goede vormgeving van de liturgie. Verdere noodzakelijke voorzieningen zijn zangbundels, misboekjes of andere ordes van dienst, die kerkgangers in staat stellen voluit aan een viering deel te nemen, en eventueel de apparatuur, die nodig is om genoemde “boekjes” te kunnen maken. De huidige liturgie vraagt verder ook om goede audiovisuele middelen zoals – naast de al aanwezige beamer – een feilloos functionerende geluidsinstallatie.

- Financiën

Het parochiebestuur stelt bij begroting de financiën beschikbaar die nodig zijn om te voorzien in bovengenoemde middelen. Het is de taak van de stuurgroep erop toe te zien, dat steeds de benodigde gelden en middelen beschikbaar zijn om optimaal liturgie te kunnen vieren en om parochianen, die actief bij de liturgie betrokken zijn, voldoende enthousiast en toegerust te houden

8. Beleidsvoornemens

De volgende beleidsvoornemens zijn geformuleerd op basis van de knelpunten, die werden signaleerd bij inventariserende gesprekken met de liturgische werkgroepen:

1. De parochie blijft voor zover mogelijk een diversiteit aan vieringen aanbieden
2. Alle liturgie wordt zorgvuldig voorbereid. Liturgie moet degenen, die er aan deelnemen, de ruimte bieden om contact te zoeken met God. En liturgie moet momenten van stilte bevatten ten behoeve van eigen overdenking, bezinning of gebed. En verder zal er in elke vorm van liturgie ook aandacht zijn voor het doen aansluiten van genoemde liturgie bij de leefwereld en de belevingswereld van degenen, die eraan deelnemen.
3. Het vieren van de parochiegemeenschap wordt steeds ook verbonden met de parochiële diaconie (dit kan bijvoorbeeld tot

uitdrukking komen in de collecte en in de voorbeden) en met de catechese, het pastoraat en de kerkopbouw.

4. Dat het bij de liturgie niet alleen gaat om een individuele ontmoeting met de Heer, maar ook om een samen vieren als teken van Zijn uitnodiging tot zuster- en broederschap, moge intussen duidelijk zijn. Dit vraagt om een aanbod van liturgische catechese.
5. Er wordt duidelijkheid gecreëerd rond de vraag, wie er wel en wie niet kunnen voorgaan in/leiding geven aan liturgie?
6. Goede afstemming wordt gerealiseerd tussen koorzang en samenzang, tussen luisteren naar muziek/zang en actief meezingen.
7. Er wordt beleidsmatig nagedacht over mogelijkheden om kinderen nadrukkelijker en actiever te betrekken bij de liturgie.
8. Er worden wegen gezocht om de “toegankelijkheid” van de kerk/liturgie voor jeugd en jongeren te vergroten. Daarbij zal o.a. gekeken worden naar hoe er t.b.v. de visueel georiënteerde postmoderne mens gebruik gemaakt kan vormen van mogelijkheden tot beeldende presentatie en visualisering.
9. De interactie en de samenwerking tussen de verschillende liturgisch werkzame groepen wordt gestimuleerd
10. Er wordt werk gemaakt van de vorming en toerusting van leden van liturgisch werkende groepen.
11. Er komt meer aandacht voor wervende publiciteit rond de liturgie. Diverse mogelijkheden staan daartoe ter beschikking: reclame via plaatselijke pers, publiciteit via internet (website), berichten via de mail, het luiden van de klokken.
12. Er wordt een liturgiegroep gevormd, die zich specifiek richt op mensen in de leeftijd van 25 tot 40 jaar (al zal zij bij door haar te organiseren vieringen ook altijd het geheel van de parochiegemeenschap voor ogen moeten houden)
13. Er is aandacht voor de bemensing van diverse liturgisch werkende groepen. Enkele groepen zijn erg klein aan het worden (w.g. themaliturgie, Met OpZ)
14. De verschillende liturgische werkende groepen worden gestimuleerd en begeleid om zich te richten naar het door de parochie geformuleerde liturgisch beleid.
15. Er is zorg voor de aankleding van de liturgische ruimte en de kleding van voorgangers en andere medewerkers aan de liturgie. Daarbij wordt ook gezorgd, dat duidelijk is, wie welke rol speelt in de liturgie.